

AFE

Allmenmedisinsk
Forskningsenhet

Universitetet
i Oslo

Årsmelding 2018

Allmenmedisinsk Forskningsenhet (AFE),
Avdeling for allmenmedisin, UiO

Omslagsfoto: Høsten 2018 startet rekrutteringsarbeidet opp for PraksisNett – forskningsnettverk i allmennmedisin. Dette handler om å bygge opp en infrastruktur for klinisk forskning i primærhelsetjenesten. De allmennmedisinske forskningsenhetene er partnere i prosjektet og vertskap for hvert sit regionale nettverk.

Her er AFE-leder i Oslo, professor Jørund Straand på stand for PraksisNett under Primærmedisinsk uke, Oslo, oktober 2018.

Leder for AFE Oslo, professor Jørund Straand, og administrativ rådgiver ved AFE Siri Evju Janssen er ansvarlige for denne årsmeldingen

Innhold

INN H O L D	2
AFE-OSLO:	3
Om Allmenmedisinsk Forskningsenhet ved Universitetet i Oslo	5
Ansatte ved AFE Oslo 2018	8
Regnskap AFE Oslo 2018	9
Ph.D-stipendiater veiledet fra AFE-ansatte 2018	10
Veiledning av AFU-stipendiater i 2018	12
Praksisbasert forskningsnettverk i allmenmedisin	13
PH.D AVHANDLINGER 2018 VEILEDET FRA AFE OSLO	15
PUBLIKASJONER AFE OSLO 2018	21
A. Vitenskapelige artikler tellende i Norsk Vitenskapsindeks (NVI)	21
B. Andre skriftlige publikasjoner	23
C. Abstracts fra vitenskapelige kongresser	24
D. Eksterne foredrag – mediebidrag.	25
VEDLEGG 1 AVDELINGS- OG FORSKNINGSMØTER 2018	27

AFE-Oslo:

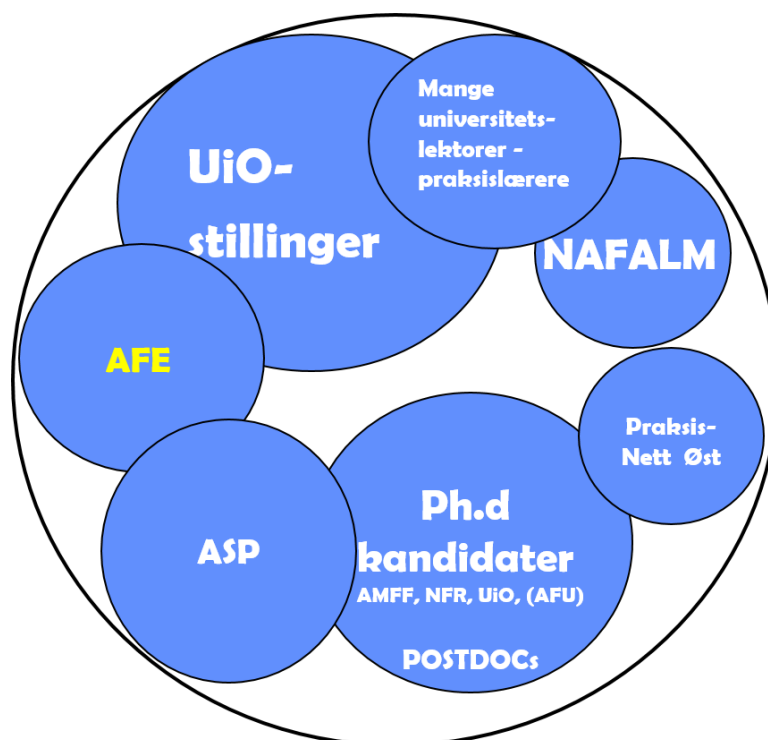
del av Avdeling for allmennmedisin, UiO

Avdeling for allmennmedisin (Engelsk: Department of General Practice/Family Medicine) ved Universitetet i Oslo kan kort beskrives som et akademisk brohode for allmennmedisinsk arbeid i primærhelsetjenesten. Vår identitet er sterkt knyttet til allmennmedisin som fag og profesjon.

Avdelingens historie startet i 1968 ved etablering av et eget Institutt for almenmedisin (som det tredje i verden med egen professor i allmennmedisin) i Frederik Stangsgate. Fra 1990 har vi vært lokalisert i Frederik Holsts hus på området til Ullevål Sykehus. Først som Seksjon for allmennmedisin ved Institutt for allmenn- og samfunnsmedisin (1990-2009) og fra 2010 som Avdeling for allmennmedisin ved storinstituttet Institutt for Helse og Samfunn. Ved Institutt for helse og samfunn (HELSAM), er det til sammen seks avdelinger som dekker ulike fagområder. Hver avdeling ledes av en avdelingsleder, som på Avdeling for allmennmedisin er professor Jørund Straand. Han er også leder for AFE Oslo.

Hovedoppgavene til Avdelingen utgjøres av allmennmedisinsk undervisning for legestudenter og allmennmedisinsk forskning. Innen forskningen ønsker vi å styrke klinisk forskning i primærhelsetjenesten

Foruten Allmennmedisinsk forskningsenhet (AFE Oslo), som denne årsrapporten gjelder for, er Avdelingen også vertskap for andre eksternt finansierte virksomheter som vist på figuren under:

Antibiotikasenteret for primærmedisin (ASP, etablert i 2006) er finansiert av HOD/Hdir. ASP er ansvarlig for å utarbeide nasjonale faglige retningslinjer for antibiotikabruk utenfor sykehus og gjennom forskning og formidling (både overfor fagpersonell og publikum) fremme riktigere antibiotikabruk og mindre antibiotikaresistens.

Nasjonale forskerskole for allmennmedisin (NAFALM, fra 2013) er et 8-årig prosjekt (til år 2020) finansiert av Norges Forskningsråd. Det var landets fire AFEr som stod bak søknaden. NAFALM ledes fra Avdelingen. Gjennom NAFALM har forskere i hele landet som arbeider med allmennmedisinske relevante ph.d prosjekt fått et felles møtested med tilbud for den valgfrie del av ph.d-utdanningen.

PraksisNett Øst. Landets allmennmedisinske forskingsenheter er partnerei i det NFR-støttede prosjektet for å bygge opp en infrastruktur for klinisk forskning i allmennpraksis, PraksisNett. AFEne har garantert for egenandeler til prosjektet. For AFE Oslo gjelder dette lønnsmidler motsvarende 0.75 stilling for prosjektperioden 2018-22.

Utover dette består avdelingen av stillinger finansiert av UiO og våre mange stipendiater.

I september hadde den Nasjonale forskerskolen i allmennmedisin, NAFALM, seminar på Leangkollen. Her underviser Senior Deputy Editor i the Lancet, Stuart Spencer, om hvordan skrive en god artikkel – og få den publisert i et godt tidsskrift.

Om Allmennmedisinsk Forskningsenhet ved Universitetet i Oslo

AFE Oslo skal drive med anvendt allmennmedisinsk forskning «på allmennmedisinens premisser».

I de opprinnelige planene for AFE-ne, var det lagt opp til at midlene fra Hdir trinnvis skulle trappes kraftig opp slik at midlene *både* skulle finansiere en faglig, human infrastruktur (veiledningskompetanse/ veilederkapasitet, forskningsstøtte) og egen forskning (lønns- og driftsmidler til stipendiater). Etersom den samlede tildeling til landets fire allmennmedisinske forskningsenheter i en årrekke nå har stabilisert seg på et nivå som ligger langt under det som i 2006 var forutsatt som utgangspunkt for videre opptrapping (innstillingen fra Hdir til HOD, sak 05/1884-14: 40 mill NOK per år), har hele tildelingen til AFE Oslo så langt gått med til å finansiere veilederstillinger. Dette har styrket avdelingens kompetanse og kapasitet til å veilede ph.d stipendiater og andre allmennmedisinske forskere. Den enkelte forsker må på sin side i sin helhet sørge for egne lønns- og driftsmidler i åpen konkurranse fra andre kilder.

Tildelingen fra Hdir i 2018 gikk, foruten dekningsbidrag til Institutt for helse og samfunn, med til å lønne 1,8 årsverk fordelt på i alt 9 leger i fra 10% til 50% stillinger. For noen bare for deler av året. I tillegg kommer veileder i statistikk (med ph.d i biostatistikk) i full stilling og administrativ rådgiver i 30% stilling. AFE Oslo bidrar også med lønnsmidler til PraksisNett Øst (fra 1.mai 2018).

AFE Oslo er ikke en selvstendig administrativ enhet ved UiO, men et eksternt finansiert prosjekt ved Avdeling for allmennmedisin. Ved Avdelingen gir denne organiseringen betydelige, faglige, administrative og økonomiske synergier mellom UiO-finansiert og eksternt finansiert aktivitet. For AFE Oslo innebærer dette blant annet at Avdelingen dekker opp for manglende driftsmidler ved AFE. Dette handler om publiserings-kostnader, reiser og ytterligere forskningsadministrativ støtte.

AFE ansattes vitenskapelige «produksjon» reflekterer samlet forskertid uavhengig av hvor lønnsmidlene til egen stilling kommer fra. Fordi oppgavene er sammenfallende, er det praktisk umulig å fordele egen veiledning/forskning på samme arbeidssted etter prosentandeler for ulike finansieringskilder til egen lønn. Men fordi universitetsdelen også inkluderer studentundervisning (ansatte i eksternt finansierte stillinger som AFE har ikke undervisningsplikt), kan vi på generelt grunnlag si at en stilling lønnet fra AFE gir dobbelt så stor uttelling mhp forskning enn tilsvarende stillingsandel bare lønnet fra universitetet. Separat resultatrapportering for AFE Oslo vanskeligjøres ytterligere av at det er Avdelingen som inntil 2018 har vært vårt formelle nivå for rapportering i Cristin. Etter pålegg fra Helse- og omsorgsdepartementet ble det fra primo 2018 lagt til egne «rapporteringshyller» i Cristin under Avdelingen:

The image shows a screenshot of a web form for selecting a research unit. The text in the form is as follows:

- Universitetet i Oslo (Velg annen institusjon)
- Det medisinske fakultet
- Institutt for helse og samfunn
- Avdeling for allmennmedisin (521500)
- Velg enhet
- Allmennmedisinsk forskningsenhet i Oslo (521512)
- Antibiotikasenteret for primærmedisin (521513)
- Praksis i allmenn- og samfunnsmedisin modul 7 (521511)
- Praksis i allmennmedisin modul 1-3 (521510)
- Bok

I 2018 har vi derfor tilstrebet at alle som er lønnet fra AFE-prosjektet også skal føre opp AFE Oslo som tilhørighet på publiserte artikler. Per januar 2019, må id denne tilhørigheten fortsatt legges inn manuelt i Cristin.

Det er også i Avdelingen at stipendiater formelt sett er tilsatt og har sine prosjekt. I vårt system er derfor AFE-prosjektet per formalia avgrenset til den årlige tildelingen fra Hdir. Fordi de allmenmedisinske universitetsenheter i landet er noe forskjellig administrativt organisert, medfører dette også at man teller opp AFE-relaterte aktiviteter på noe ulike måter.

Selv om tildelingen fra Hdir i sin helhet går med til overhead og til å lønne en human infrastruktur for forskning, betyr ikke det vi som utgjør denne infrastrukturen er uten innflytelse på den forskningsmessige innretningen. Det at hver enkelt har sine spesialområder, også dels at noen har større forskningsprosjekt i behov for nye stipendiater, muliggjør til en viss grad å kunne styre nyrekrutteringen. Men selve forskningen må som nevnt finne sin finansiering utenfor AFE.

Landets allmennleger bemanner den definitivt største arena i vårt helsevesen for diagnostikk, behandling og forebygging. Fagets bredde gjenspeiler så å si samtlige spesialområder som i spesialisthelsetjenesten har sine egne spesialiteter og sykehusavdelinger. Det er ikke mulig for landets fire små allmenmedisinske forskningsenheter å dekke hele det allmenmedisinske fagfeltet. Det at vi alle har våre spesialområder, gjør at landets AFEer likevel langt på veg er komplimentære i forhold til hverandre vedrørende forskningstema. Vi samarbeider tett om tiltak på nasjonalt plan for å styrke rammevilkår for forskning i primærhelsetjenesten. Dette har resultert i *Nasjonal forskerskole i allmenmedisin* og kommende (fra 2018) nasjonal infrastruktur for klinisk forskning integrert i tjenestene – *forskingsnettverk i allmenmedisin*. AFEne var sammen om en omfattende søknad om praksisbasert forskningsnettverk i allmenmedisin sendt NFR høsten 2016. Søknaden fikk toppkarakter, og i løpet av 2017 ble det klart at NFR vil støtte det femårige prosjektet med 65 mill kroner (søknaden var opprinnelig på i overkant av 100 mill). Arbeidet startet opp i 2018. For PraksisNett Øst startet arbeidet 1.mai 2018. Vi har også mottatt tilleggsstøtte på ca 930.000 som infrastrukturmidler fra Det medisinske fakultet. Et praksisbasert forskningsnettverk vil innebære et radikalt taktskifte for klinisk forskning i primærhelsetjenesten. Dette vil også fremme lokalt, nasjonalt og internasjonalt forskningssamarbeid. Som vår egenandel, har AFE Oslo garantert for stillingsressurser svarende til 75% stilling i femårsperioden (2018-22). I vedlegg til denne årsrapporten er det et vedlegg der forskningsnettverket er omtalt.

Hver mandag og torsdag er det faglig lunsjmøte ved Avdelingen

Tabellen viser hovedtrekk i utviklingen av AFE Oslo fra etableringen i 2006 tom år 2018

Årstall	Tildelinger fra Hdir 4 x AFE NORGE (mill NOK)	Tildelinger fra Hdir til AFE Oslo (mill NOK)	Antall ansatte n= (årsverk) ¹	Antall Ph.d stipendiater n=	Antall Ph.d disp n=	Antall publ. Nivå 1 og 2 n=	Antall andre publ ³ n=
2006	3,0	0,75	2 (0,5) ⁴	-	-	-	-
2007	6,0	1,55	4 (1,55)	4	-	15	30
2008	9,1	2,59	5 (1,3)	9	-	23	29
2009	8,0	2,69	9 (2,7)	16	-	19	30
2010	12,0	3,46	9 (3,5)	17	-	11	41
2011	12,0	3,20	7 (3,2)	15	-	17	40
2012	14,0	3,65	11 (3,6)	22	-	12	13
2013	14,5	3,90	13 (4,2)	21	5	26	49
2014	14,5	3,80	10 (3,3)	20	2	16	32
2015	16,5	4,27	10 (3,3)	26	1	24	42
2016	16,5	4,47	11 (3,2)	27	1	25	38
2017	16,5	4,55	13 (3,2)	28	5	32	23
2018	16,5	4,387	11 (3,1)	25	5 ⁵	28 ⁶	17
SUM 2007-17	144,6	43,267			19	253	382

¹ antall årsverk per desember måned ² stipendiater veiledet av ansatte i deltidsstilling lønnet av AFE-prosjektet

³ publiserte abstracts fra vitenskapelige konferanser, bokkapitler, ledere, artikler i ikke-indekserte tidsskrift mv.

⁴ planleggingsperiode 3 mndr. ⁵ Inkl. en disputas ved UiT der medveileder var fra AFE Oslo

⁶ fra og med 2018, bare tatt med tellende publikasjoner i forhold til Norsk VitenskapsIndeks (NVI), dvs at kronikker, ledere, leserinnlegg mv ikke medregnes

I denne årsmeldingen omtales de ulike forskningsprosjektene (ph.d prosjekt og AFU-prosjekt) der stipendiatene veiledes av en eller flere som er lønnet via AFE-prosjektet. For fullstendig omtale av alle forskningsprosjektene ved Avdelingen, vises det til Avdelingens årsmelding som finnes på: <http://www.forskningsenheten.no>

Ansatte ved AFE Oslo 2018

Forskningsveiledere og ansatte i støttefunksjoner for forskning

Navn	Stilling	%	Annen stilling/kommentar
Straand, Jørund	AFE-leder	50%	Professor UiO 50%; avdelingsleder
Mdala, Ibrahimu	Veil. statistikk	100%	Har ph.d i biostatistikk
Jenum, Anne Karen	Seniorforsker	40%	Professor UiO 60%
Fetveit, Arne	Seniorforsker	20%	Univ.lektor UiO 20%, fastlege
Brekke, Mette	Seniorforsker	10%	Professor UiO 50%, Fastlege
Romøren, Maria	Seniorforsker	10%	Postdoktor HSØ; fastlegevikar Nøtterøy
Reiso, Harald	Seniorforsker	10%	Rådgiver ved Flåttsenteret (Sykehuset sørlandet), fastlege
Johansen, Inger	Forsker	10%	Forsker ved NKRR (Diakonhjemmet), fastlege
Eliassen, Knut Eirik	Forsker	10%	1/3-31/12-17
Buhl, Esben	Forsker	20%	10% fra 1.feb, 20% fra 1.nov 2017; fastlege
Janssen, Siri Evju	Rådgiver	30%	Rådgiver 50% Forskerskolen (NAFALM), 20% Avdelingen
Sum: 11 personer		~ 3.1 årsverk	

Øvre rad fra ve.: Jørund Straand, Anne Karen Jenum, Mette Brekke, Arne Fetveit, Siri Evju Janssen og Esben Buhl,
Under: Ibrahimu Mdala, Harald Reiso, Maria Romøren, Knut Eirik Ringheim Eliassen, Inger Johansen.

Regnskap AFE Oslo 2018

Via «Tilskudd til allmennmedisinske forskningsenheter» over kapittel 762 post 70 på statsbudsjettet 2018 fikk AFE for 2018 3n samlet tildeling fra helsedirektoratet på NOK 4 387 000 kroner.

Som det framgår av regnskapet, gikk neste hele tildelingen med til å lønne hva som best kan beskrives som en human infrastruktur for forskning, herunder dekningsbidrag til instituttet. Driftsutgifter utgjøres hovedsakelig av utgifter til reise og opphold på vitenskapelige møter/kongresser. AFE-tilsatte og deres stipendiater fikk i stor grad dekket sine driftsutgifter fra Avdelingen.

<u>Inntekter</u>	Regnskap 2018
Tildelte midler (Overført fra Hdir)	4 387 000
Overføring fra fjoråret	-6 295
Sum inntekter	4 380 705
<u>Utgifter</u>	
Lønn og sosiale utgifter	2 222 522
Dekningsbidrag til HELSAM	1 250 563
Andre driftskostnader	
kurs, konferanser og reiser	2 341
Kjøp av tjenester	
Andre personalkostnader	1 473
Frikjøp	903 886
Andre utgifter	
Sum utgifter	4 380 785
Underskudd	-80

Ph.D-stipendiater veiledet fra AFE-ansatte 2018

Ph.d stipendiat	Stikkord/tema	Lønn fra⁰	Veiledere¹ ved AFE
Abuelmagd, Walaa ²	Legem.info om DM2 for paksistan. kvinner	UiO	AK Jenum (M)
Brænd, Anja ⁴	Legemiddelforskn. i norsk allm.praksis	AMFF	J.Straand (M)
Bærug, Anne ^{2,4}	Amming og sv.skapsdiabetes (STORK)	Extrastift.	AK Jenum (M)
Dahli, Mina	Samarbeid fastlege-psykiater	AMFF	M Brekke (M)
Dalbak, Lene ^{2,4}	KOLS, pulsoksimetri	AMFF	J Straand (M)
Dalaker, Vivian	GHB-forgiftn. v/ Oslo legevakt	AMFF	M. Brekke (M)
Eggemoen, Åse Ruth ⁴	D-vit/gravide (STORK Groruddalen)	AMFF	AK Jenum (H)
Eide, Torunn Bjerve	QUALICOPC-studien	AMFF	J Straand (M)
Fidjeland, Heidi	Oppfølging av kreftpas i primærhelsetj.	AMFF	M Brekke (H)
Fiske, Mari	Mat som medisin, ernæringsvikt hos eldre	AMFF	J Straand (H)
Fog, Francesca	Legemiddelgjennomgang i sykehjem	NFR/Oslo komm.	J Straand (H)
Kjeldsberg, Mona	Sympt/plager blant pas i allm.pr	AMFF	J Straand (M)
Lofterød, Trygve ²	Brystkreft og etnisitet	Extrastift.	AK Jenum (M)
Nyborg, Gunhild ⁴	Legemidler og eldre – KTV	AMFF	M Brekke(H), J Straand(M)
Næss-Andresen,Marthe-L	Jern og anemi hos gravide (STORK)	AMFF	AK Jenum (H)
Nøkleby, Kjersti	Kvalitet på DM2 beh i allm.pr (ROSA 4)	AMFF	AK Jenum (H)
Rai, Anam Shakil ²	Svangerskapsdiabetes	Extra	AK Jenum (M)
Romskaug, Rita ²	The COOP RCT Study.	NFR	J Straand (M)
Shakeel, Nilam	Svangersk/barseldepr.(STORK)	AMFF	AK Jenum (H)
Skjeie, Holgeir ⁴	Akupunktur og spebarnskolikk	AMFF	M Brekke (H), A Fetveit (M)
Skonnord, Trygve	Akupunktur/uspes korsryggsmerter	UiO	A.Fetveit (H), M Brekke (M)
Slåtsve, Kristina ²	ROSA 4 Salten studie	HelseNord	AK Jenum (M)
Sundseth, Anne Cathrine	KTV/ Avh.skapende medisiner	Legat ³	J.Straand (M)
Thorbjørnsen, Astrid ²	Bedre diabetes-kontroll med app	NFR/HIOA/EU	AK Jenum (M)
Toftemo, Ingun	Vekstmønstre hos barn (STORK)	AMFF	AK Jenum (H)

⁰ UiO= universitetsstipend; AMFF= Allmennmedisinsk Forskningsfond; Extra= Extrastiftelsen; NFR= Norges forskningsråd; KHS= Kvinnehelsesenteret; OUS= Oslo Universitetssykehus; HIOA= Høgskolen i Oslo og Akershus; EU= EU-midler

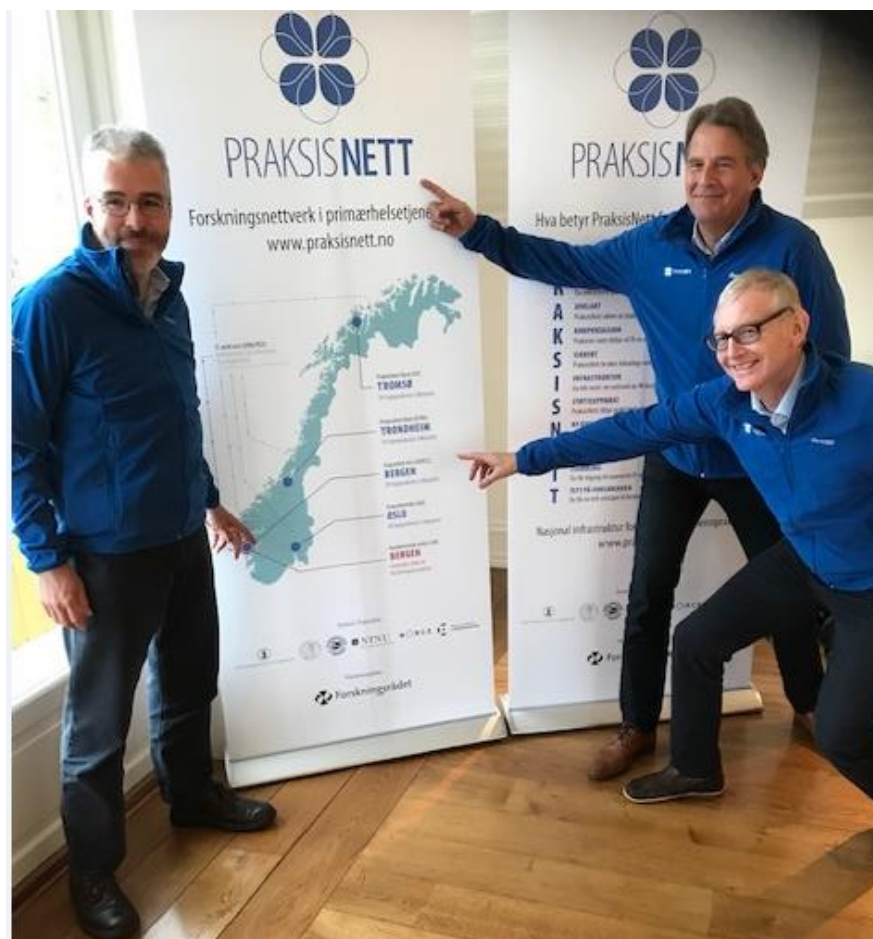
¹ H = hovedveileder; M= medveileder; ² Ansettelse andre steder enn ved Avdeling for allmennmedisin

³ Gidske og Peter Jacob Sørensens Forskningsfond, Sundseth er ikke opptatt i ph.d programmet

⁴ Disputerte i 2018

I 2018 veiledet AFE-tilsatte til sammen 25 ph.d stipendiater (7 med ansettelse andre steder enn Avd. for allmennmedisin), disse er listet opp under. **Anne Karen Jenum** veiledet i 2018 til sammen 11 ph.d stipendiater (hovedveileder for 5), i hovedsak epidemiologisk forskning basert på «STORK Groruddalen» (en kohort av nær 900 gravide og deres barn i en multietnisk befolkning) og ROSA-studiene (om allmennlegers håndtering av pasienter med diabetes type 2). Innenfor ulike tematiske områder veiledet **Jørund Straand** 8 stipendiater (hovedveileder for 1), **Mette Brekke** veiledet 6 (hovedveileder for 3), **Arne Fetveit** veiledet 2 (hovedveileder for 1).

Stiftelsen Allmenntmedisinsk Forskningsfond (AMFF) i Legeforeningen er vår viktigste finansieringskilde for forskning og 15 av stipendiatene hadde lønnsmidler derfra i år 2018.

PraksisNett har et internasjonalt fagråd av Europeiske forskere som har inngående erfaring med klinisk forskning ved hjelp av praksibaserte forskningsnettverk. Her er tre av dem på PraksisNett samling på Solstrand Fjord Hotell i oktober. Fra venstre: internasjonale fagråd: Professor Alastair Hay, Professor Niek J de Wit og Professor Andrew W Murphy (foran).

Veiledning av AFU-stipendiater i 2018

Allmennt medisinsk Forskningsutvalg (AFU) i Legeforeningen er en støtteordning for småskalaforskning/ «forsøke-seg-på-forskning» for allmennleger (inntil maks. 6 månedsverk støtte per prosjekt). Helt siden ordningen ble etablert på 1970-tallet, har landets allmennt medisinske akademi forpliktet seg til å veilede AFU-stipendiatene. AFU-stipend innebærer ikke ansettelse ved Avdelingen. AFU-stipend fungerer ofte som rekrutteringsordning for senere doktorgrad. 3 av AFU stipendiatene listet under, tok skrittet over til ph.d stipend i 2018. De ganger AFU- ordningen har vært evaluert, har konklusjonen alltid stått seg: «lite frø – rik avling».

I 2018 veiledet vi til sammen 9 AFU-stipendiater

<u>Navn</u>	<u>Stikkord tema</u>	<u>Lønn</u>	<u>Veileder v/AFE</u>
Bratland, Bjørn	Kan vi stole på fastlegenes diagnose ved ØLI?	AFU	H. Reiso
Buch, Torben	Datamining and machinelearning; hypertension	AFU	J. Strand
Klem, Nicolai	Forstøverbhandling av bronkiolitt barn, legevakten	AFU	M. Brekke
Mouland, Gunnar	Kan vi stole på fastlegenes diagnose?	AFU	H. Reiso
Myklestul, Hans-Christian	Ultralyd i norsk allmennpraksis – bruk, nytte, kvalitet.	AFU	M Brekke
Rolfsjord, Ingrid	Sykebesøk fra legevakta til sykehjem i Oslo	AFU	J. Strand
Sporaland Geir Lindquist	Kan vi stole på fastlegenes diagnose?	AFU	H. Reiso
Seierstad, Tori	Samarbeidsmodell mellom BUP og fastlege	AFU	M. Brekke
Skjælaaen, Katarina	Sex.Overført Sykd etter overgrep, Oslo legevakt	AFU	M. Brekke

Praksisbasert forskningsnettverk i allmenntmedisin

Landets allmenntmedisinske forskningsenheter har siden 2010 samarbeidet om å få på plass en permanent infrastruktur for klinisk forskning i allmenntmedisin. Planleggingsprosessen ble støttet av Helsedirektoratet.

En søknad om et felles forskningsnettverk i allmenntmedisin og i tannhelsetjenesten ble sendt Forskningsrådet i 2014. Søknaden fikk nær toppkarakter («6») av det internasjonale fagpanelet, men fikk ikke innvilget støtte.

Siden har arbeidet fortsatt, både med å pilotteste rekruttering og den planlagte elektroniske infrastrukturen. Dette ble gjort i begge tjenester på et prosjekt om medikamentelt utløst munntørrhet:

Pilotstudie gjennomført i 2016 i forbindelse med arbeidet for å utvikle nasjonalt praksisbasert forskningsnettverk i primærhelsetjenesten. Knyttet til en felles problemstilling for allmennlege- og tannhelsetjenesten (medikamentelt utløst munntørrhet), testet vi ut rekruttering av kliniskere til deltakelse i forskningsnettverk, og pilottesting av elektronisk uttrekksverktøy for både legers og tannlegers journalsystemer. Prosjektrapport ble levert Helsedir desember 2017. To artikler ble publisert primo 2018 i Tannlegetidende.

Fordi regjeringen i sin oppfølging av HelseOmsorg21-prosessen, varslet at de ville etablere et forskningsnettverk i tannhelsetjenesten, ble arbeidet med ny NFR-søknad i 2016 avgrenset til å gjelde forskningsnettverk i allmenntmedisin. Nye søknad ble sendt inn til infrastrukturprogrammet i NFR i oktober 2016. Som del av egeninnsatsen, garanterer hver av landets fire allmenntmedisinske forskningsenheter for stillingsressurser til sitt regionale nettverk i prosjektperioden 2018-2022.

Søknaden fikk toppkarakter («7») og støtte ble innvilget sommeren 2017. I løpet av høsten 2017 ble NFR sitt støttebeløp fastsatt til 65 mill. Prosjektstart ble dermed fra år 2018. Det ble i løpet av 2018 etablert en sentral node ved UiB og etablert eneheter ansvarlige for regionale nettverk ved hhv. NORCE (AFE Bergen – PraksisNett Vest), UiO (AFE Oslo – PraksisNett Øst; UiT (AFE Tromsø – PraksisNett Nord), NTNU (AFE Trondheim – PraksisNett Midt). Endelige kontrakter ble utviklet, den elektriske infrastrukturen videreutviklet ved UNN (Senter for e-helseforskning), og rekruttering av praksiser startet. I løpet av 2018 hadde flere enn måltallet på 90 praksiser meldt sin interesse og de første praksisene signerte kontrakter på tampen av 2018. De første studier i nettverket vil finne sted i løpet av 2019.

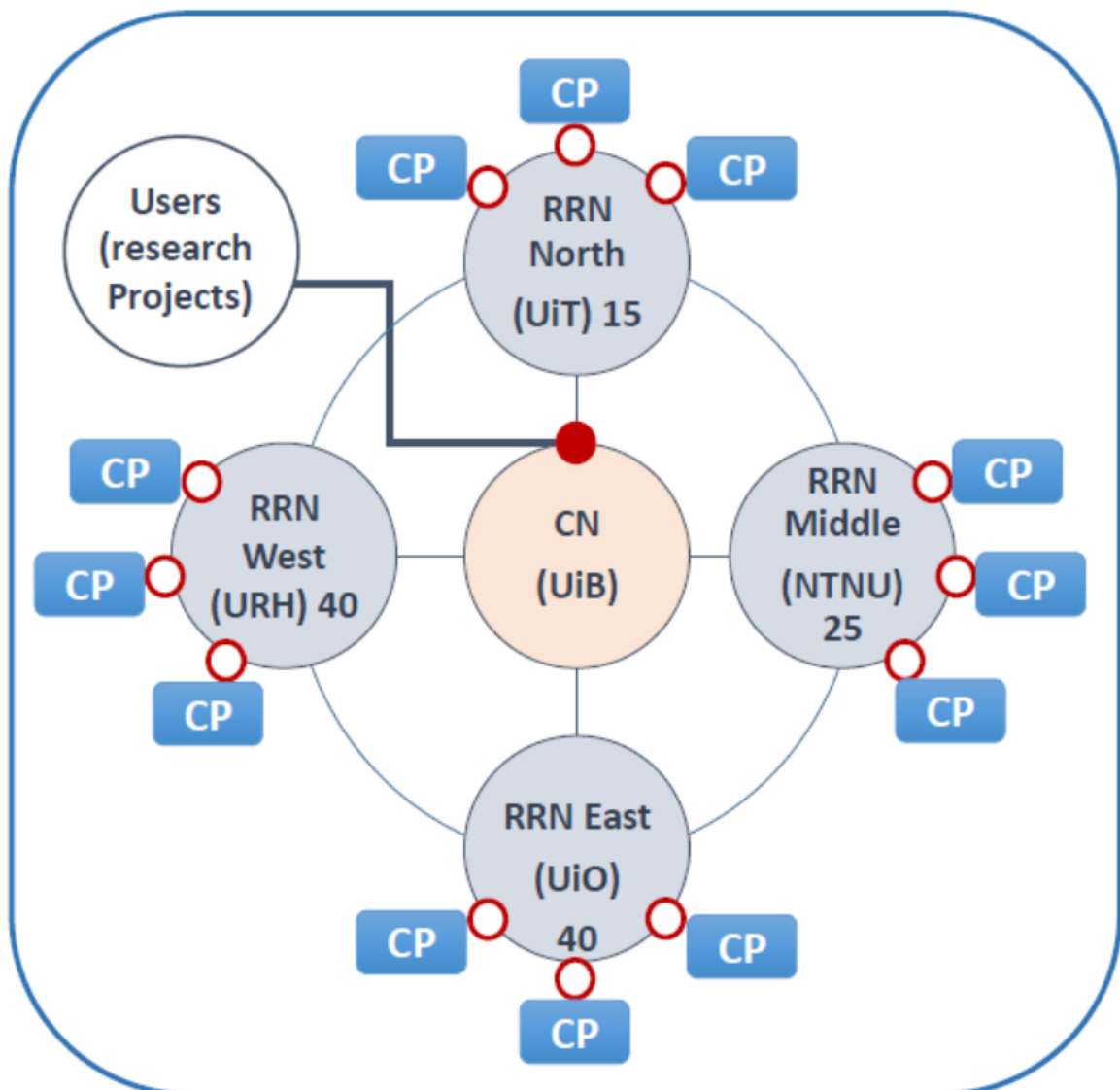
PRAKSISNETT
ØST

Et praksisbasert forskningsnettverk på plass i allmenntmedisin vil innebære et paradigmeskifte for klinisk forskning i allmenntmedisin i Norge. Et forskningsnettverk vil dessuten fremme forskningssamarbeid både lokalt, nasjonalt og internasjonalt.

PraksisNett har egne web-sider, en hovednettside for PraksisNett (www.praksisnett.no) som inneholder informasjon om prosjektet og prosjektledelsen, hvem som kan bruke infrastrukturen og hvordan man går frem for å definere studier som kan bruke infrastrukturen. Nettsiden er under stadig utvikling og ny informasjon blir lagt ut fortløpende.

Det er også opprettet nettsider for de regionale forskningsnettverkene, for PraksisNett Øst: <https://www.med.uio.no/helsam/om/organisasjon/avdelinger/allmed/praksisnett/>

Struktur

Figuren illustrerer ferdig utbygget PraksisNett. CP (Clinical Practice) = legesenter; RRN (Regional Research Network = Regionale forskningsnettverk; CN (Coordinating Node)= koordinerende enhet

Ph.d avhandlinger 2018 veiledet fra AFE Oslo

Selv om veiledere er lønnet av AFE-prosjektet, vil en doktorgrad formelt sett ikke utgå fra AFE, men fra det formelle universitetsnivået der man er meldt opp i ph.d programmet. I 2018 har 6 kandidater veiledet fra AFE forsvart sine ph.d avhandlinger ved prøveforelesning og disputas:

1. **Gunhild Alvik Nyborg. Inappropriate Medication Use in the Elderly – A Modern Epidemic**

Hovedveil.: Mette Brekke; Medveil.: Jørund Straand

Prøveforelesning og disputas 19.januar

Prøveforelesning over oppgitt emne: Treatment of neuropsychiatric symptoms in nursing home patients with dementia: potential benefit and risk.

Sammendrag av avhandlingen:

*Eldre mennesker har ofte flere sykdommer samtidig og utviklingen innen farmakologien gir stadig nye behandlingsmuligheter. Samtidig har eldre en økt risiko for bivirkninger av medisinbruk, fordi kroppen gjennomgår fysiologiske endringer når den eldes. Medisinering av eldre er derfor et komplekst felt. I sin avhandling *Inappropriate Medication Use in the Elderly – A Modern Epidemic*, som utgår fra Avdeling for allmenntidrett ved Universitetet i Oslo, har Gunhild Alvik Nyborg og medarbeidere avdekket et stort omfang av potensielt uheldig legemiddelbruk hos eldre i Norge, både blant de som bor hjemme og i sykehjem.*

I arbeidet inngår en konsensusundersøkelse blant 49 norske leger og farmasøyter, som resulterte i et nytt sett med kriterier for potensielt uhensiktsmessig legemiddelbruk i sykehjem, NORGEP-NH-kriteriene. Potensielt uhensiktsmessige legemidler er medisiner som innebærer ekstra høy risiko for plager på grunn av bivirkninger eller interaksjoner med andre legemidler.

I tillegg gjorde man en landsomfattende undersøkelse av legemiddelbruk hos hjemmeboende eldre. Til slutt undersøkte forskerne omfanget av uheldig legemiddelbruk, og konsekvenser av dette, hos sykehjemsbeboere i Vestfold.

Forskerne fant at 35% av de hjemmeboende eldre og 44% av beboerne i de undersøkte sykehjemmene brukte minst ett legemiddel, eller en kombinasjon av legemidler, som man kan karakterisere som potensielt uheldig. Kvinner hadde høyere risiko for å bruke potensielt skadelige legemidler enn menn. Bruken av psykotrope medisiner, det vil si legemidler som påvirker hjernens funksjon, var omfattende. Ca. 15% av sykehjemsbeboerne brukte tre eller flere ulike psykotrope legemidler samtidig, og denne gruppen hadde økt risiko for fall i forløpet av en akutt infeksjon eller dehydreringsepisode.

Omfanget av uheldig legemiddelforskrivning hos eldre er så stort at det kan karakteriseres som en helseisiko i seg selv. Resultatene viser at dette er et felt som må prioriteres, også i sykehjemssektoren.

2. **Cand scient. Anne Bergljot Bærug. Breastfeeding support: What works? A population-based pragmatic trial and a multi-ethnic cohort study.**

Hovedveileder: Atle Fretheim (Avd. For samfunnsmedisin, Helsam),

Medveileder: Anne Karen Jenum, AFE/Avd. for allmenntmedisin.

Prøveforelesning og disputas 15.mai 2018.

Oppgitt emne: Mor-barn-vennlig initiativ som evidensbasert praksis i primærhelsetjenesten.

Sammendrag av avhandlingen

Mange kvinner i Norge ammer kortere enn anbefalt av Helsedirektoratet og Verdens helseorganisasjon. Det er en helsepolitisk målsetting å fremme amming i alle deler av befolkningen.

I sin avhandling Breastfeeding support: What works? A pragmatic trial and a multi-ethnic cohort study har Anne Bærug og medarbeidere undersøkt effekten av tiltaket Ammekyndig helsestasjon på amming og mødres opplevelse av amming. Formålet med Ammekyndig helsestasjon er å bedre kvaliteten på helsestasjonens ammeveiledning.

De fant at tiltaket førte til at flere fullammet lenger. Det var ikke flere som ammet til barnet var 12 måneder gammelt. De fleste mødrene rapporterte at de hadde hatt en god opplevelse av å amme, og få kvinner hadde følt seg presset av helsepersonell til å amme lenger enn de selv ønsket. Dette gjaldt uavhengig av om mødrene tilhørte Ammekyndige helsestasjon eller helsestasjon med vanlig tilbud.

Mødre med lang utdanning ammet lengre enn dem med kort utdanning. Dette kan langt på vei forklares ved at de med lengst utdanning også var eldre, røykte mindre og at færre rapporterte at de hadde lite melk.

Tidligere undersøkelser har vist at amming kan redusere risikoen for at kvinner som har hatt svangerskapsdiabetes utvikler type 2 diabetes senere i livet. Bærug og hennes kolleger fant at kvinner som hadde hatt svangerskapsdiabetes sluttet å fullamme tidligere enn andre kvinner. De fant også at mødre av sør-asiatisk opprinnelse, som har økt risiko for å få type 2 diabetes, sluttet å fullamme tidligere enn mødre av norsk opprinnelse.

Budskapet fra studien er at tiltaket, Ammekyndig helsestasjon, bidrar til økt amming. Det kan være behov for målrettede tiltak for å redusere ulikhet i amming relatert til sosioøkonomisk status, etnisk opprinnelse og svangerskapsdiabetes.

3. **Holgeir Skjeie. Acupuncture treatments for infantile colic.**

Hovedveil.: Mette Brekke; Medveil.: Arne Fetveit

Prøveforelesning og disputas 24.mai

Oppgitt emne: Use of complementary and alternative medicine in infants and children: Current clinical and methodological practices and ethical and legal issues

Sammendrag av avhandlingen:

Nåle-akupunktur blir brukt i Skandinavia og andre vestlige land som en behandling mot spedbarnskolikk. Behandlingen er omdiskutert, da spedbarn ikke kan gi samtykke til behandling. I sin avhandling «Acupuncture treatments for infantile colic» har Holgeir Skjeie og medarbeidere undersøkt behandlingen gjennom en randomisert kontrollert studie i allmennpraksis, en sammenstilling av rådata fra alle tilsvarende publiserte studier i en metaanalyse, og en feltstudie på bruken av nåleakupunktur i Shanghai, Kina.

Den randomiserte kontrollerte studien ble gjennomført ved flere legesentra i Sør-Norge av akupunktur-kompetente allmennleger. De fant ingen relevante forskjeller i reduksjon av gråt mellom gruppen av spedbarn som fikk akupunktur og kontrollgruppen. Foreldrene og forskerne visste ikke hvem av barna som tilhørte hvilken gruppe.

Ei heller i sammenstillingen av rådata fra alle tilsvarende studier fant de en klinisk relevant effekt av akupunkturbehandlingen. Der dette var målt, gråt spedbarna som fikk akupunktur nåler mer under behandling enn kontrollgruppen, noe som indikerer at nålebehandlingen kan være smertefull. Feltstudien fra Shanghai viste at nåleakupunktur i svært liten grad blir brukt på spedbarn der. Budskapet fra avhandlingen er at akupunkturbehandling av spedbarnskolikk med nåler ikke bør fortsette.

4. Åse Ruth Eggemoen. Vitamin D and pregnancy. Vitamin D deficiency and associations with gestational diabetes and neonatal body composition in a multi-ethnic population.

Hovedveil.: Anne Karen Jenum; Medveil.: Per Lagerløv

Prøveforelesning og disputas 31.mai.

Opgitt emne: «Den gravide og diende mors kosthold: Bekymringer knyttet til miljøgifters betydning for fosterets og barnets helse».

Sammendrag av avhandlingen:

I avhandlingen har Åse Ruth Eggemoen og medarbeidere funnet at vitamin D-mangel var svært utbredt blant gravide i Oslo hos kvinner med bakgrunn fra Asia eller Afrika. Både svangerskapsdiabetes og lav fødselsvekt er vanlig i disse etniske gruppene, men Eggemoen fant ingen sammenheng mellom mors nivå av vitamin D og svangerskapsdiabetes, fødselsvekt eller barnets kroppssammensetning.

Ca. 80% av kvinnene fra Asia og Afrika hadde mangel tidlig i svangerskapet, men også 20% av de norske kvinnene hadde vitamin D-mangel. Færre kvinner med opprinnelse fra andre deler i verden brukte vitamin D-tilskudd sammenlignet med etnisk norske kvinner. Kvinnene med vitamin D-mangel ble anbefalt tilskudd (20 mikrogram/dag). Dette førte til at andelen kvinner som tok tilskudd økte, og deres vitamin D-nivå økte fra tidlig i svangerskap til oppfølgingen i midten av svangerskapet.

Denne avhandlingen om vitamin D er del av STORK Groruddalen-studien - en studie av 823 friske gravide kvinner og deres nyfødte som gikk til svangerskapsoppfølging på helsestasjonene i Groruddalen. Hele 59% av deltakerne hadde etnisk bakgrunn fra land utenom Vest-Europa. Målet med studien var å øke kunnskapen om vitamin D-status og vitamin D-mangel i svangerskapet i en befolkning med mange ulike etnisiteter, og se på sammenhengen mellom mors vitamin D-nivå og svangerskapsdiabetes, fødselsvekt og kroppssammensetningen til den nyfødte.

Selv om forskerne ikke fant noen sammenheng med vitamin D-mangel hos mor i svangerskapet og svangerskapsdiabetes eller barnets fødselsvekt og kroppssammensetning, så er vitamin D utvilsomt viktig for å utvikle og beholde et sterkt skjelett. Leger bør måle vitamin D hos gravide fra Asia og Afrika, og behandle alvorlig vitamin D-mangel.

5. **Anja Maria Lyche Brænd. Clinical drug trials in Norwegian general practice A study of a 10-year cohort of trials identified from applications to the Norwegian Medicines Agency 1998-2007.**

Hovedveileder: Atle Klovning; Medveileder. Jørund Straand

Disputas og prøveforelesning: 28.august

Oppgitt emne: Kliniske retningslinjer i allmennpraksis: Årsaker til manglende etterlevelse og aktuelle tiltak for å bedre etterlevelsen.

Sammendrag av avhandlingen:

Bare 10 % av alle legemiddelstudier i Norge i tiårsperioden 1998-2007 ble gjennomført i allmennpraksis, selv om de fleste resepter i Norge skrives ut i allmennpraksis. Mer enn 90 % var multinasjonale studier i regi av legemiddelindustrien, og det var få ikke-kommersielle studier. De fleste av studiene i allmennpraksis inkluderte pasienter på sykehus også. Kliniske studier av legemidler danner basis for det vi vet om hvordan legemidler virker på pasienter. Manglende studier fra allmennpraksis kan bety at vi ikke vet med sikkerhet hvor godt legemidler virker når de skrives ut i vanlig norsk allmennhelsetjeneste.

I avhandlingen «Kliniske legemiddelutprøvinger i norsk allmennpraksis – en kohortstudie av utprøvinger identifisert fra søknader til Statens legemiddelverk 1998-2007» har lege Anja Maria Brænd og medarbeidere lettet etter legemiddelstudier fra norsk allmennpraksis for tiårsperioden 1998-2007. Deretter søkte de etter vitenskapelige publikasjoner fra utprøvingene. Studieresultatene var publisert i en tidsskriftartikkel i 71 % av studiene, 11 % hadde resultater som var offentlig tilgjengelig på annen måte, mens 18 % ikke hadde offentlig tilgjengelige resultater. Publisering var vanligere i studier der det ble brukt en sammenligningsmedisin, store studier og studier av lengre varighet. I de vitenskapelige artiklene som rapporterte resultater fra studiene, undersøkte Brænd og medarbeidere om artiklene gav tilstrekkelig informasjon til at leseren kunne vurdere om studieresultatene var overførbare til andre situasjoner (ekstern validitet). Viktig informasjon ble ofte utelatt i artiklene, spesielt informasjon om den kliniske settingen til studien (sykehus eller allmennpraksis), rekruttering og utvalget av pasienter, og om de inkluderte pasientene samtidig hadde andre sykdommer og brukte andre medisiner enn den som ble prøvd ut.

Under Primærmedisinsk Uke 2018 ble Anja ML Brænd vinner av AMFF sitt reisestipend for beste presentasjon i ph.d-klassen

6. **Lene Gjelseth Dalbak. Diagnostic tests for lung and heart diseases in primary care – from quality assurance to epidemiology.**

Hovedveileder.: Hasse Melbye AFE Tromsø. Medveileder Jørund Straand AFE Oslo.

Prøveforelesning og diputas ved Universitetet i Tromsø 2.nov 2018

Opgitt emne: “Arbeidsbelastningstester i allmennpraksis - gjør rede for ulike testers indikasjoner og prediktiv evne for funksjon og prognose i arbeid og dagligliv”

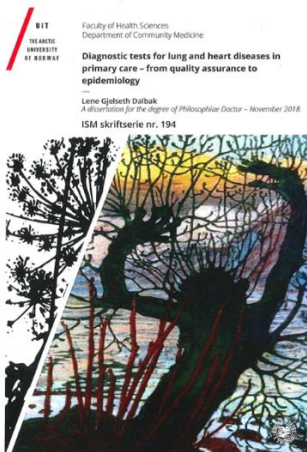
Sammendrag av avhandlingen:

En enkel test som beregner oksygenmetningen i arterielt blod (pulsoksymetri) og pusteprøve (spirometri) brukes i økende grad på fastlegekontorer i Norge. Pulsoksymetri tar ca. 1 minutt å gjennomføre, og er ikke smertefull for pasienten. Lave verdier kan tyde på hjerte- og/eller lungesykdom. Spirometri brukes i diagnostikk og oppfølging av lungesykdommer.

Avhandlingen er basert på tre studier av voksne pasienter/individer. I de to første deltar pasienter med stabil astma og/eller KOLS fra fastlegekontorer, og i den siste deltar individer fra befolkningsundersøkelsen Tromsø 6.

Spirometri var nyttig til å identifisere overforbruk av inhalasjonsbehandling med kortison for obstruktiv lungesykdom. Lav oksygenmetning var forbundet med redusert lungefunksjon, koronar hjertesykdom og ekkokardiografiske målinger som tydet på diastolisk dysfunksjon.

Ved påvisning av lav oksygenmetning bør fastlegen vurdere behandlingen av eksisterende lungesykdom, og i tillegg undersøke for udiagnostisert hjertesykdom.

Lene G Dalbak startet sin forskning i Oslo mens de to siste artiklene er basert på forskning forankret ved Universitetet i Tromsø. Hovedveileder ble derfor professor Hasse Melbye, AFE Tromsø (til ve.) mens Jørund Straand (til hø.) var medveileder. Arbeidet er et godt eksempel på samarbeid mellom ulike forskningsenheter.

Publikasjoner AFE Oslo 2018

Navn på forfatter lønnet fra AFE-prosjektet (Hdir) er **uthevet**

A. Vitenskapelige artikler tellende i Norsk VitenskapsIndeks (NVI)

(alfabetisk rekkefølge basert på førsteforfatter, Navn på forfatter lønnet fra AFE-prosjektet (Hdir) er **uthevet**)

1. Arruda, Marcia EF; Neves, Monica AS; Diogenes, Anibal; **Mdala, Ibrahimu**; Guilherme, Bianca PS; Siqueira, Jose F.; Rocas, Isabela N. Infection Control in Teeth with Apical Periodontitis Using a Triple Antibiotic Solution or Calcium Hydroxide with Chlorhexidine: A Randomized Clinical Trial. Journal of Endodontics 2018 ;Volum 44.(10) s.1474-1479
2. Bakke, Åsne; Tran, Anh Thi; Dalen, Ingvild; Cooper, John; Løvaas, Karianne Fjeld; **Jenum, Anne Karen**; Berg, Tore Julsrud; Madsen, Tone Vonheim; Nøkleby, Kjersti; Gjelsvik, Bjørn E.; Claudi, Tor; Skeie, Svein; Carlsen, Siri; Sandberg, Sverre; Thue, Geir. Population, general practitioner and practice characteristics are associated with screening procedures for microvascular complications in Type 2 diabetes care in Norway. Diabetic Medicine 2018. Oct 21. doi: 10.1111/dme.13842. [Epub ahead of print]
3. Bhowmik, Bishwajit; Siddiquee, Tasnima; Mujumder, Anindita; Afsana, Faria; Ahmed, Tareen; **Mdala, Ibrahimu**; Do Vale Moreira, Nayla Cristina; Khan, Abul Kalam Azad; Hussain, Akhtar; Holmboe-Ottesen, Gerd; Omsland, Tone Kristin. Serum lipid profile and its association with diabetes and prediabetes in a rural Bangladeshi population. International Journal of Environmental Research and Public Health 2018 ;Volum 15.(9)1.
4. Buhl, Christian Selmer; Stødkilde-Jørgensen, Hans; Videbech, Poul; Vaag, Allan; Møller, Niels; Lund, Sten; **Buhl, Esben Selmer**. Escitalopram ameliorates hypercortisolemia and insulin resistance in low birth weight men with limbic brain alterations. Journal of Clinical Endocrinology and Metabolism 2018 ;Volum 103.(1) s. 115-124
5. Bærug, Anne Bergljot; Sletner, Line; Laake, Petter; Fretheim, Atle; Løland, Beate Fossum; Waage, Christin; Birkeland, Kåre I.; **Jenum, Anne Karen**. Recent gestational diabetes was associated with mothers stopping predominant breastfeeding earlier in a multi-ethnic population. Acta Paediatrica 2018 ;Volum 107.(6) s. 1028-1035
6. Dalbak, Lene Gjølseth; Schirmer, Henrik; **Straand, Jørund**; **Mdala, Ibrahimu**; Solberg, Ole Geir; Melbye, Hasse. Impaired left ventricular filling is associated with decreased pulse oximetry values. Scandinavian Cardiovascular Journal 2018 ;Volum 52.(4) s. 211-217
7. Eggemoen, Åse Ruth; Waage, Christin; Sletner, Line; Gulseth, Hanne Løvdal; Birkeland, Kåre I.; **Jenum, Anne Karen**. Vitamin D, gestational diabetes, and measures of glucose metabolism in a population-based multiethnic cohort. Journal of Diabetes Research 2018 s. 1-12
8. Eide, Torunn Bjerve; **Straand, Jørund**; Rosvold, Elin Olaug. Patients' and GPs' expectations regarding healthcare-seeking behavior: a Norwegian comparative study.. British Journal of General Practice Open 2018 s. -

9. **Eliassen, Knt Eirik; Reiso, Harald**; Berild, Dag; Lindbæk, Morten. Comparison of phenoxymethylpenicillin, amoxicillin, and doxycycline for erythema migrans in general practice. A randomized controlled trial with a 1-year follow-up. *Clinical Microbiology and Infection* 2018; Volum 24.(12) s. 1290-1296
10. Espelid, Ivar†; Simonsen, Kristian Anton; Skaare, Anne B; Willumsen, Tiril; **Straand, Jørund**; Gjelstad, Svein; Klock, Kristin; Berggreen, Ellen; Rørtveit, Guri. Forskningsnettverk med leger og tannleger: et pilotprosjekt med datauttrekk fra elektronisk pasientjournal. *Den norske tannlegeforenings tidende* 2018; Volum 128.(1) s. 8-14
11. Fidjeland, Heidi Lidal; **Brekke, Mette**; Stokstad, Trine; Vistad, Ingvild. Gynecological cancer patients' attitudes toward follow-up care after cancer treatment: Do preferences reflect patients' experience? A cross-sectional questionnaire study. *Acta Obstetrica et Gynecologica Scandinavica* 2018; Volum 97. s. 1325-1331
12. Harris, Michael P.; Vedsted, Peter; Esteva, Magdalena; Murchie, Peter; Aubin-Auger, Isabelle; Azuri, Joseph; **Brekke, Mette**. Identifying important health system factors that influence primary care practitioners' referrals for cancer suspicion: a European cross-sectional survey.. *BMJ Open* 2018
13. Hjertholm, Katrine; Iversen, Per Ole; Holmboe-Ottesen, Gerd; **Mdala, Ibrahimu**; Munthali, Alister; Maleta, Kenneth; Shi, Zumin; Ferguson, Elaine; Kamudoni, Penjani Rhoda. Maternal dietary intake during pregnancy and its association to birth size in rural Malawi – a cross-sectional study. *Maternal and Child Nutrition* 2018 ; Volum 14.(1)
14. Riiser, Amund; Solbraa, Ane; **Jenum, Anne Karen**; Birkeland, Kåre I.; Andersen, Lars Bo. Cycling and walking for transport and their associations with diabetes and risk factors for cardiovascular disease. *Journal of Transport and Health* 2018; Volum 11: 193-201.
15. Rognstad, Sture; **Brekke, Mette**; Gjelstad, Svein; **Straand, Jørund**; **Fetveit, Arne**. Potentially inappropriate prescribing to older patients: Criteria, prevalence and an intervention to reduce it: The Prescription Peer Academic Detailing (Rx-PAD) Study - A cluster-randomized, educational intervention in Norwegian general practice. *Basic & Clinical Pharmacology & Toxicology* 2018 ; Volum 123 (4): 380-391
16. Rognstad, Sture; **Brekke, Mette**; **Mdala, Ibrahimu**; **Fetveit, Arne**; **Gjelstad, Svein**; **Straand, Jørund**. Characteristics of General Practitioners (GPs) responding to an educational intervention to minimize inappropriate prescriptions. Subgroup analyses of 449 GPs participating in the Prescription Peer Academic Detailing (Rx-PAD) study. *British Journal of General Practice Open* 2018; 2 (1): bjpgopen18X101373. DOI: <https://doi.org/10.3399/bjpgopen18X101373>
17. Shakeel, Nilam; Richardsen, Kåre Rønn; Martinsen, Egil Wilhelm; Eberhard-Gran, Malin; Slinning, Kari; **Jenum, Anne Karen**. Physical activity in pregnancy and postpartum depressive symptoms in a multiethnic cohort. *Journal of Affective Disorders* 2018 ;Volum 236. s. 93-100
18. Shakeel, Nilam; Sletner, Line; Falk, Ragnhild Sørum; Slinning, Kari; Martinsen, Egil Wilhelm; **Jenum, Anne Karen**; Eberhard-Gran, Malin. Prevalence of postpartum depressive symptoms in a multiethnic population and the role of ethnicity and integration. *Journal of Affective Disorders* 2018 ;Volum 241: 49-58
19. Skaare, Anne B; Simonsen, Kristian Anton; Espelid, Ivar†; **Straand, Jørund**; Gjelstad, Svein; Klock, Kristin; Berggreen, Ellen; Rørtveit, Guri; Willumsen, Tiril. Medikamentelt utløst munntørrhet hos to pasientgrupper: Et pilotprosjekt blant leger og tannleger basert på data fra elektroniske pasientjournaler og spørreskjema. *Den norske tannlegeforenings tidende* 2018 ; Volum 128.(1) s. 16-23

20. Skjeie, Holgeir; Skonnord, Trygve T; **Brekke, Mette**; Klovning, Atle; **Fetveit, Arne**; Landgren, Kajsa; Hallström, Inger Kristensson; Brurberg, Kjetil Gundro.
Acupuncture treatments for infantile colic: a systematic review and individual patient data meta-analysis of blinding test validated randomised controlled trials. *Scandinavian Journal of Primary Health Care* 2018 ;Volum 36.(1) s. 56-69
21. **Straand, Jørund; Cooper, Jeanette**. Legemiddelkonsulentbesøk i allmennpraksis observert av femteårsstudenter. *Tidsskrift for Den norske legeforening* 2018 ;Volum 138.(1) s. 1-9
22. Sundseth, Anne Cathrine; Gjelstad, Svein; **Straand, Jørund**; Rosvold, Elin Olaug.
General practitioners' prescriptions of benzodiazepines, Z-hypnotics and opioid analgesics for elderly patients during direct and indirect contacts. A cross-sectional, observational study.. *Scandinavian Journal of Primary Health Care* 2018 ;Volum 36.(2) s. 115-122
23. Toftemo, Ingun; **Jenum, Anne Karen**; Lagerløv, Per; Juliusson, Petur Benedikt; Falk, Ragnhild Sørnum; Sletner, Line. ; 1-10Contrasting patterns of overweight and thinness among preschool children of different ethnic groups in Norway, and relations with maternal and early life factors. *BMC Public Health* 2018 ;Volum 18:1056. s. 1-10
24. Torbjørnsen, Astrid; Småstuen, Milada C; **Jenum, Anne Karen**; Årsand, Eirik; Ribu, Lis.
The Service User Technology Acceptability Questionnaire: Psychometric Evaluation of the Norwegian Version. *JMIR Human Factors* 2018 ;Volum 5.(4)
25. Torbjørnsen, Astrid; Småstuen, Milada Cvancarova; **Jenum, Anne Karen**; Årsand, Eirik; Ribu, Lis.
Acceptability of an mHealth app intervention for persons with type 2 diabetes and its associations with initial self-management: Randomized controlled trial. *Journal of Medical Internet Research* 2018 ;Volum 6.(5) s. -
26. Tran, Anh Thi; Bakke, Åsne; Berg, Tore Julsrud; Gjelsvik, Bjørn E.; **Mdala, Ibrahimu**; Nøkleby, Kjersti; Rai, Anam Shakil; Cooper, John; Claudi, Tor; Løvaas, Karianne Fjeld; Thue, Geir; Sandberg, Sverre; **Jenum, Anne Karen**. Are general practitioners characteristics associated with the quality of type 2 diabetes care in general practice? Results from the Norwegian ROSA4 study from 2014. *Scandinavian Journal of Primary Health Care* 2018 ;Volum 36.(2) s. 170-179
27. Vallersnes, Odd Martin; Jacobsen, Dag; Ekeberg, Øivind; **Brekke, Mette**.
Factors associated with rapidly repeated acute poisoning by substances of abuse: a prospective observational cohort study. *BMC Research Notes* 2018 ;Volum 11. s. 1-4
28. Vallersnes, Odd Martin; Jacobsen, Dag; Ekeberg, Øivind; **Brekke, Mette**.
Mortality, morbidity and follow-up after acute poisoning by substances of abuse: a prospective observational cohort study. *Scandinavian Journal of Public Health* 2018; 1-10. DOI: 10.1177/1403494818779955

B. Andre skriftlige publikasjoner

1. Bjorvatn B, **Straand J**, Halvorsen P, Wensaas KA, Bellika JG, Fors EA, Gjelstad S, Kristoffersen ES, Øxnevad-Gundersen B, Rørtveit G. *PraksisNett – et nettverk av fastlegepraksiser. En storsatsing på forskning i allmennpraksis. Utposten* 2018; 47 (4): 40-43.

2. **Straand J.** Ektefødt sekstiåtter på universitetet (om allmenmedisin som universitetsfag 50 år 1968-2018). Kronikk. Dagens Medisin 2018; 20 (19): 57
3. **Straand, Jørund.** 101 lærerike kasuistikker fra allmennpraksis. Tidsskrift for Den norske legeförening 2018 ;Volum 138.(5) (Bokanmeldelse)
4. Nasjonal faglig retningslinje for svangerskapsdiabetes (ISBN 978-82-8081-514-9). Helsedirektoratet 2018. Fagredaktør for arbeidet: **Anne Karen Jenum.**
5. Tore Henriksen, **Anne Karen Jenum**, Hrafnkell B Thordarson, Helene Oeding Holm, Hilde Beate Gudim og Kristian Folkvord Hanssen. Lite nytt i kritikk av retningslinjene for svangerskapsdiabetes. Tidsskrift for den norske legeförening 2018 Jun 12;138(10). doi: 10.4045/tidsskr.18.0430.
6. Tore Henriksen, **Anne Karen Jenum**, Hrafnkell B Thordarson, Helene Oeding Holm, Hilde Beate Gudim og Kristian Folkvord Hanssen. Backe's budskap til norske kolleger: Glem svangerskapsdiabetes. Tidsskrift for den norske legeförening 2018; 24.mai. Debattinnlegg.
7. Tore Henriksen, **Anne Karen Jenum**, Hrafnkell B Thordarson, Helene Oeding Holm, Hilde Beate Gudim og Kristian Folkvord Hanssen. Backes sammensurium av retningslinjer. Tidsskrift for den norske legeförening 2018; 8.juni. Debattinnlegg.

C. Abstracts fra vitenskapelige kongresser

1. Eide, Torunn Bjerve; **Straand, Jørund**; Rosvold, Elin Olaug. How can a general practitioner help? Patients' and doctors' views on reasons for visiting a GP; results from Norway. 23rd WONCA Europe Conference; 2018-05-24 - 2018-05-27
2. **Jenum, Anne Karen; Brekke, Idunn; Mdala, Ibrahimu**; Muilwijk, Mirthe; Ramachandran, Ambady; Kjøllesdal, Marte Karoline Råberg; Andersen, Eivind; Sheikh, Aziz; Gill, Jason M.R.; Sattar, Naveed; Bhopal, Raj; Beune, Erik J.A.J.; Stronks, Karien; Vandvik, Per Olav; Valkengoed, Irene G.M. van. Effects of dietary and physical activity interventions on the risk of type 2 diabetes in South Asians: individual participant data meta-analysis of randomised controlled trials. EASD; 2018-10-01 - 2018-10-05
3. Kinnunen, Tarja I; Richardsen, Kåre Rønn; Sommer, Christine; Sletner, Line; Waage, Christin Wiegels; **Mdala, Ibrahimu**; Torgersen, Leila; **Jenum, Anne Karen.** Ethnic differences in body mass index trajectories from 18 years to 3 months postpartum in a cohort in Norway. World Congress on Migration, Ethnicity, Race and Health; 2018-05-17 - 2018-05-19
4. Klem N, Vallersnes OM, Nilsen B, Skjerven HO, **Brekke M.** Bronkiolittbehandling før og etter endring i anbefalt forstøverbhandling – en gjennomgang av forstøverbhandling i primær- og sekundærhelsetjenesten mellom 2009 og 2017. Forskningsdagen, Primærmedisinsk Uke 2018; 2018-10-23 - 2018-10-23

5. Moseng, Tuva; Dagfinrud, Hanne; Andreassen, Øyvør; Dziedzic, Krysia; Hagen, Kåre Birger; Hansen, Jorun Nygren; **Mdala, Ibrahimu**; Natvig, Bård; Røtterud, Jan H; Schjervheim, Unni-Berit; van Bodegom-Vos, L; Vlieland, TPMV; Østerås, Nina. Implementing international osteoarthritis guidelines in primary care: results on symptom-related outcomes in secondary analyses from a randomised controlled study. MUSS 7 fagrådskonferanse; 2018-10-29 - 2018-10-30
6. Skonnord, Trygve T.; Skjeie, Holgeir; **Brekke, Mette**; Grotle, Margreth; Klovning, Atle; **Fetveit, Arne**. ACUBACK-studien: Akupunktur for akutte korsryggsmerter – en randomisert, kontrollert multisenterstudie i allmennpraksis.. Forskningsdagen, Primærmedisinsk Uke 2018; 2018-10-23 - 2018-10-23
7. Skonnord, Trygve T.; Skjeie, Holgeir; **Brekke, Mette**; Klovning, Atle; Grotle, Margreth; **Fetveit, Arne**. ACUBACK-studien: Akupunktur for akutte korsryggsmerter – en randomisert, kontrollert multisenterstudie i allmennpraksis.. NFF Smerteseminar; 2018-10-20 - 2018-10-21
8. Skjælaaen K, **Brekke M**, Nesvold H, Olsen AO, Kran AMB, Sare M, Vallersnes OM. Seksuelt overførbare infeksjoner etter seksuelt overgrep. Forskningsdagen, Primærmedisinsk Uke 2018; 2018-10-23 - 2018-10-23
9. Shakeel N, Richardsen KR, Eberhard-Gran M, Slinning K, Martinsen EW, **Jenum AK**. Physical activity during pregnancy – relation to postpartum depression. Forskningsdagen, Primærmedisinsk Uke 2018; 2018-10-23 - 2018-10-23
10. Tran, Anh Thi; Gjelsvik, Bjørn E.; Berg, Tore Julsrud; Nøkleby, Kjersti; Cooper, John; Bakke, Åsne; Claudi, Tor; Sandberg, Sverre; Thue, Geir; **Jenum, Anne Karen**. The influences of ethnicity on the quality of type 2 diabetes care in Norwegian general practice. The 54rd European Association for the Study of Diabetes; 2018-10-01 - 2018-10-05

D. Eksterne foredrag – mediebidrag.

(legers videre- og etterutdanning, andre faglige fora, formidling rettet mot publikum, mediabidrag)

Brekke, Mette. «Min spesialitet er allmenntidning» - i NMF Oslo, februar

Brekke, Mette. Forskning basert på spørreskjema – hvordan lage et godt spørreskjema? Grunnkurs D. NFA/AF: Våruka Tøbsberg, april. Gjennomført under tilsvarende kurs på PMU oktober 2018.

Brekke, Mette. Om å skaffe seg tid og penger til forskning: Allmenntidning forskningsutvalg (AFU) og Allmenntidning forskningsfond (AMFF) Grunnkurs D. NFA/AF: Våruka Tøbsberg, april. Gjennomført under tilsvarende kurs på PMU oktober 2018.

Brekke, Mette. Kliniker, forsker og underviser – en umulig kombinasjon eller gjensidige synergier? Forskningsnettverk i allmennpraksis. Grunnkurs D. NFA/AF: Våruka Tøbsberg, april. Gjennomført under tilsvarende kurs på PMU oktober 2018.

Brekke, Mette: Allmenntidning – fra ikke-fag til klinisk hovedfag i studentundervisning. Jubileumsseminar: Akademisk allmenntidning 50 år. NFA/AF Primærmedisinsk Uke. Oslo: oktober

Jenum, Anne Karen. Diakonhjemmet 13.03.2018: Behandlingskvalitet for type 2 Diabetes i allmennpraksis. Utfordringer

Jenum, Anne Karen. PMU 26.10.2018: Diabeteskurset: Svangerskapsdiabetesretningslinjen «made easy»

Jenum, Anne Karen. 17.10.2018: 1,6 millioner klubben - kvinnehelse – ledes av Gerd Helene Kjos. Hva du bør vite om diabetes

Jenum, Anne Karen. 10.10.2018: Foredrag Dagens medisin Arena: ROSA-4: Hva vet vi om kvaliteten på diabetesbehandlingen i allmennpraksis?

Jenum, Anne Karen. 10.10.2018: Oppslag i Dagens medisin fra EASD, Intervju Dagens medisin TV 4.10.2018 om svangerskapsdiabetes

Jenum, Anne Karen. 24.10.2018 Foredrag Medisinsk Fagråd, Diabetesforbundet. ROSA-4: Hva vet vi om kvaliteten på diabetesbehandlingen i allmennpraksis?

Straand Jørund. Allmenntilleggsmedisinen i et historisk perspektiv. Grunnkurs A, NFA/AF: Våruka Tønsberg, april

Straand, Jørund. Fra idé til prosjekt 1: Allmenntilleggsmedisin som forskningsbasert fag. Grunnlaget for ulike forskningstradisjoner i medisinen. Grunnkurs D (Allmenntilleggslegen som forsker og kunnskapshåndterer) for spesialiteten i allmenntilleggsmedisin. Tønsberg, NFA/AF (Våruka 2018), april. Gjentatt på tilsvarende kurs PMU Oslo, oktober.

Straand, Jørund. Fra idé til prosjekt 2: Planlegging er halve jobben. Arbeidsplan ("protokoll") for prosjektet. Hva hører hjemme i en forskningsprotokoll? Grunnkurs D (Allmenntilleggslegen som forsker og kunnskapshåndterer) for spesialiteten i allmenntilleggsmedisin. Tønsberg, NFA/AF (Våruka 2018), april. Gjentatt på tilsvarende kurs PMU Oslo, oktober

Straand, Jørund. Når vi ikke kan stole på forskningsresultater: Publication bias. Grunnkurs D (Allmenntilleggslegen som forsker og kunnskapshåndterer) for spesialiteten i allmenntilleggsmedisin. Tønsberg, NFA/AF (Våruka 2018), april. Gjentatt på tilsvarende kurs PMU, oktober.

Straand Jørund. Formidling av forskningsresultater – til kolleger og til publikum. Grunnkurs D (Allmenntilleggslegen som forsker og kunnskapshåndterer) for spesialiteten i allmenntilleggsmedisin. Tønsberg, NFA/AF (Våruka 2018), april.

Straand, Jørund. Om forskningsnettverk i allmenntilleggsmedisin. Grunnkurs D (Allmenntilleggslegen som forsker og kunnskapshåndterer) for spesialiteten i allmenntilleggsmedisin. Oslo: NFA/AF: Primærmedisinsk Uke, oktober.

Straand, Jørund. Allmenntilleggsmedisin som universitetsfag 50 år: urgammel praksis – ungt fag. Hovedforelesning på Primærmedisinsk uke 2018. Oslo NFA/AF, PMU, 25.okt

Straand, Jørund. Avdeling for allmenntilleggsmedisin: 50 år på 40 minutter. Avdeling for allmenntilleggsmedisin: Jubileumsseminar, Videnkapsakademiet 27.nov 2018.

Straand, Jørund. Allmenntilleggsmedisinens vei inn i akademiet til et klinisk hovedfag i legestudiet. Helsam's juleseminar 30.nov. 2018.

Lise B. Johannessen. Allmenntilleggsmedisin – 50 år som universitetsfag. Tidsskr Nor Legeforen 2018; 10.des. Intervju av Jørund Straand.

Vedlegg 1 Avdelings- og forskningsmøter 2018

Program for faglige lunsjmøter man/tirs (kl 12.00-13.00 rom 123): VÅR 2018

Uke nr	Mandagsmøte	Torsdagsmøte	Kommentar
1	1/1: 1.nyttårsdag	4/1: Utgår	
2	8/1 Utgår	11/1 Prøve-prøveforeles. Gunhild	
3	15/1: Januarseminaret	18/1 Siv Skarstein: Frequent use of over-the-counter analgesics among adolescents - a warning sign of troubled lives (ph.d sammendrag)	Disputas Gunhild 19/1
4	22/1: Pro et kontra (12.00-13.30): Nasjonale retningslinjer: diagnostikk av svangerskapsdiabetes. AK Jenum og A Klovning	25/1	Lærermøte moduler 3&8 25/1 Merk! Utvidet møtetid 22.jan. Disputas Siv Skarstein 22.jan
5	29/1		
6	5/2 Hans Christian Myklestul: Ultralydprosjekt (AFU)	8/2 Eksamen i elektivt emne: migrasjonshelse	NAFALM: skrivekurs Roma 5-6/2
7	12/2	15/2	
8	19/2: Skolens vinterferie	22/2 Skolens vinterferie	Skolens vinterferie
9	26/2: Min tid på instituttet (1): Christian Borchgrevink	1/3	
10	5/3: Min tid på instituttet (2): Jo Telje	8/3 Aleks Juhani Varinen: School bullying and adulthood fibromyalgia	
11	12/3: Avdelingsmøte	15/3: Avdelingsmøte	Frist AFU/AMFF 15/3
12	19/3 50-årsjubileet	22/3: Sigurd: sinusittprosjektet	
13	26/3: PÅSKE	29/3: PÅSKE	
14	2/4: PÅSKE	5/4. Leiv Arne Rosseland/B.Natvig: Opiatbruk etter traumer	
15	9/4 Ahn T Tran: ROSA 4 og enda et diabetes-prosjekt	12/4 Lisbeth Homlong: tilsynssaker mot norske allmennleger	
16	16/4: AFU-søknader (Sture)(?)	19/4: Min tid på instituttet (3): Even Lærum	
17	23/4 UTGÅR	26/4 UTGÅR	NFA/AF: Våruka Tønsberg
18	30/4 Åse Ruth: ph.d intro	3/5 ASP: Nick Fraces (Cardiff)	
19	7/5 Elin Høien Bergene: Children's use of oral short-term medicine: The role of formulation characteristics.	10/5: Kr. himmelfartsdag	
20	14/5 Avdelingsmøte	17/5: 17.mai	
21	21/5: 2.pinsedag	24/5 Disputas Holgeir	WONCA Europe; Krakow 24-6/5 Disputas Holgeir 24.mai
22	28/5 Åse Ruth: prøve-prøveforelesning	31/5 Disputas Åse Ruth	Disputas Åse Ruth 31.mai
23	4/6 INSTITUTTSEMINAR og sommerfest	7/6 Kjersti Nøkleby: variasjon i T2D i allmennpraksis (ROSA 4)	Stasjonseksamen 8-14/6
24	11/6: Avdelingsmøte: Helsam til AKER etter hvert: UiO-fastlegepraksis?	14/6: Niels Gunnar Juel: prøve-prøveforelesning (disputas 21.6)	
25	18/6 Henrik Vogt: Why big data means more overdiagnosis	21/6 Sommeravslutning	

Program for faglige lunsjmøter man/tirs (kl 12.00-13.00 rom 123): HØST 2018

Uke nr	Mandagsmøte	Torsdagsmøte	Kommentar
33	13/8: Ikke faglig program	16/8 Valg av ny instituttleder (Bård) Høstens møteplan, bordet rundt program	
34	20/8: Avdelingsmøte	23/8 Anja Brænd: Prøve-prøve-forelesning	
35	27/8 Tine Grimholt: postdok-prosjekt (Social health bots)	30/8 therapeuticseducation.org (James McCormick)	28/8: Disputas ANJA
36	3/9: EU/eksterne søknader: Hva kan Fakultetet bidra med? Malin Solli Johnsen	6/9 Acu-back studien (Trygve)	
37	10/9: Avdelingsmøte	13/9: S. Høye: Nytt prosjekt om UVI hos menn	AFU/AMFF frist 15/9
38	17/9: Avdelingsmøte	20/9: utgår pga NAFALM-seminar	NAFALM 18-20/9
39	24/9 Sven Eirik Ruud: Intro til ph.d presentasjon	27/9 Instituttledervalg: I dag Mette Kalager	
40	1/10 Lene Dalbak: Intro til ph.d som skal forvares i Tromsø 2/11	4/10 (skolens høstferie)	Sven Eirik disputas 5.okt
41	8/10. Instituttledervalget: I dag: Terje P Hagen	11/10: Nicolay Harbin: RASK Østfold prosjektet.	Instituttledervalg 9-15.okt
42	15/10: Allmenmedisin som universitetsfag 50 år (Jørund)	18/10: Heidi Fidjeland: Oppfølging av kreftpas i primærhelsetjenesten	
43	22/10 ROSA 4 studien. AK Jenum et al.	25/10 UTGÅR PGA JUBILEUMSSEMINAR	PrimærMedisinsk Uke, Jubileumsseminar 25.okt (50 år)
44	29/10: Magnus Hjortdahl: test-prøveforelesning (?), skal disp i Alta	1/11 Allmenmedisinsk universitetsmøte i Levanger	Allmenmedisinsk Universitetsmøte 1-2.nov; Lene Dalbak disputerer i Tromsø 2/11
45	5/11. Svein Gjelstad: ACG-risiko-stratifisering til bruk i Tverrfaglig oppfølgingsteam	8/11 Odd Martin: Kvinner med rusmiddelforgiftning (artikkelutkast)	
46	12/11: ROSA-4 studien AK Jenum, Kjersti Nøkleby	15/11. Avdelingsmøte	
47	19/11: Frode Eick. Prosjekt om papirløse flyktninger	22/11 Ole Rikard Haavet: Kognitiv behandling i Norge og i Kanada	
48	26/11 AK Jenum STORK 2 studien	29/11: Tilbakeblikk på jubileumsmarkeringen	27/11: AVDELINGEN 50 år: Jubileumsseminar og bankett i Videnskapsakademiet!
49	3/12 : "Better treatment for Acute Sinusitis In primary health Care - BASIC" Sigurd	6/12: Ingunn Toftemo: STORK-prosjektet: barns vekst – mors diabetes	Stasjonseksamen Modul 8 7-14/des
50	10/12 Helseforsk-systemet (Sissel Aa. Og Odd Maretin	13/12: Bente Thorsen (OUS): forskning knyttet til pakkeforløp for kreft	
51	17/12: EOR: Nytt dekanat – planer, gløgg og pepperkaker	20/12 Det går mot jul	

Les mer om Allmenmedisinsk forskningsenhet på vår nettside:

www.forskningsenheten.no

Her finner du også denne årsmeldingen og den mer omfattende årsmeldingen som gjelder for hele Avdeling for allmenmedisin, Institutt for helse og samfunn, Universitetet i Oslo

Vi er også på Facebook: <https://www.facebook.com/allmenmedisin/>

